

PROCES EDUKACYJNY SPRZYJAJĄCY UCZENIU SIĘ.

HALINA SZLAGA

PROCES KSZTAŁCENIA

„systematyczne, planowe i długotrwałe powiązane czynności nauczyciela i bezpośrednio od nich zależnych czynności uczniów” W. Okoń

nauczanie

„działalność intencjonalna, czyli wywołanie uczenia się samych uczniów” W. Okoń

uczenie się

„to proces zamierzonego nabywania przez uczący się podmiot określonych wiadomości, umiejętności i nawyków dokonujących się w toku bezpośredniego i pośredniego poznawania rzeczywistości”

Cz. Kupisiewicz

formy

indywidualne

grupowe

zbiorowe

PRAWO OŚWIATOWE.

Ustawa – Prawo Oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r. – art. 44

ust.1 Szkoły i placówki podejmują niezbędne działania w celu tworzenia optymalnych warunków realizacji działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej, **zapewnienia każdemu uczniowi warunków niezbędnych do jego rozwoju**, podnoszenia jakości pracy szkoły lub placówki i jej rozwoju organizacyjnego.

Działania, o których mowa w ust. 1, dotyczą:

- 1) efektów w zakresie kształcenia, wychowania i opieki oraz realizacji celów i zadań statutowych;
- 2) **organizacji procesów kształcenia**, wychowania i opieki;
- 3) **tworzenia warunków do rozwoju i aktywności**, w tym kreatywności, uczniów;
- 4) współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym;
- 5) zarządzania szkołą lub placówką.

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, w odniesieniu do różnych typów szkół i rodzajów placówek, wymagania wobec szkół i placówek, dotyczące prawidłowości i skuteczności działań, o których mowa w ust. 1, w zakresie:

- 1) **przebiegu procesów kształcenia**, wychowania i opieki;
- 2) umożliwienia każdemu uczniowi rozwoju na miarę jego indywidualnych możliwości;
- 3) podejmowania przez szkołę lub placówkę działań podnoszących jakość jej pracy;
- 4) angażowania uczniów, rodziców i nauczycieli w działania szkoły lub placówki;
- 5) współpracy ze środowiskiem lokalnym;
- 6) uzyskiwanych efektów kształcenia i wychowania;
- 7) **aktywności uczniów i ich rozwoju osiąganego adekwatnie do potrzeb i możliwości;**
- 8) doskonalenia pracy szkoły lub placówki przy zaangażowaniu społeczności szkolnej i środowiska lokalnego.

**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ Z DNIA 11 SIERPNIA 2017 R. W
SPRAWIE WYMAGAŃ WOBEC SZKÓŁ I PLACÓWEK**

**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ Z DNIA 6 SIERPNIA 2019 R.
ZMIENIAJĄCE ROZPORZĄDZENIE W SPRAWIE WYMAGAŃ WOBEC SZKÓŁ I PLACÓWEK**

Wymaganie I

Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób **sprzyjający uczeniu się.**

Charakterystyka wymagania

Planowanie i organizacja procesów edukacyjnych w szkole lub placówce **służy rozwojowi uczniów.**

Nauczyciele, w tym nauczyciele pracujący w jednym oddziale, **współpracują ze sobą w planowaniu, organizowaniu, realizowaniu i modyfikowaniu procesów edukacyjnych.** Nauczyciele pomagają sobie nawzajem i wspólnie rozwiązują problemy.

Organizacja procesów edukacyjnych umożliwia uczniom powiązanie różnych dziedzin wiedzy i jej wykorzystanie.

Uczniowie mają wpływ na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się. Uczniowie znają stawiane przed nimi cele i formułowane wobec nich oczekiwania. Nauczyciele stosują różne metody pracy dostosowane do potrzeb ucznia, grupy i oddziału.

Sposób informowania ucznia o jego postępach w nauce oraz ocenianie pomagają uczniom uczyć się i planować indywidualny rozwój.

Nauczyciele motywują uczniów do aktywnego uczenia się i wspierają ich w trudnych sytuacjach, tworząc atmosferę sprzyjającą uczeniu się.

Nauczyciele kształtują u uczniów umiejętność uczenia się.

PROCES EDUKACYJNY

---

przedmiot

podstawa programowa
stosowane metody
formy organizacji zajęć
formy motywowania oraz oceniania

podmiot

interakcja nauczyciel-uczeń
tym wpływ ucznia na przebieg procesu

PODSTAWA PROGRAMOWA

I. Preambuła

- a) Zawiera podział na etapy edukacyjne w tym przedmioty
- b) Cel kształcenia ogólnego
- c) Najważniejsze umiejętności
- d) Zadania
- e) Charakteryzuje metodę projektu, która przygotowuje do samodzielności i odpowiedzialności uczestników zespołu projektowego

2. Działalność edukacyjna opartą na:

- a) Szkolnym zestawie programów nauczania
- b) Program wychowawczo-profilaktyczny

3. W poszczególnych przedmiotach wyodrębniony:

cel kształcenia - wymaganie ogólne

Warunki i sposoby realizacji

Rozporządzenie MEN 14.02.2017 r. w sprawie podstawy programowej

PROGRAM NAUCZANIA

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 7 luty 2012 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników, które jest konsekwencją Ustawy o systemie oświaty z 1991 r. artykuł 22 a

§ 4. I. Program nauczania ogólnego obejmuje co najmniej jeden etap edukacyjny i dotyczy edukacji wczesnoszkolnej, przedmiotu, ścieżki edukacyjnej, bloku przedmiotowego lub ich części i może być dopuszczony do użytku w danej szkole, jeżeli:

1) stanowi opis sposobu realizacji celów kształcenia i zadań edukacyjnych ustalonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, określonej w przepisach w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół;

2) zawiera:

a) szczegółowe cele kształcenia i wychowania,

b) treści zgodne z treściami nauczania zawartymi w podstawie programowej kształcenia ogólnego,

c) sposoby osiągania celów kształcenia i wychowania, z uwzględnieniem

możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości uczniów oraz warunków, w jakich program będzie realizowany,

d) opis założonych osiągnięć ucznia, a w przypadku programu nauczania ogólnego uwzględniającego dotychczasową podstawę programową kształcenia ogólnego – opis założonych osiągnięć ucznia z uwzględnieniem standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów, określonych w przepisach

w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów,

e) propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia;

3) jest poprawny pod względem merytorycznym i dydaktycznym.

§ 3. 1. Program wychowania przedszkolnego może być dopuszczony do użytku w danym przedszkolu, oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej lub innej formie wychowania przedszkolnego, jeżeli: 1) stanowi opis sposobu realizacji celów kształcenia i zadań ustalonych w podstawie programowej wychowania przedszkolnego, określonej w przepisach w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, lub zadań, które mogą być realizowane w ramach zajęć dodatkowych, określonych w przepisach w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół;

2) zawiera:

- a) szczegółowe cele kształcenia i wychowania,
- b) treści zgodne z treściami nauczania zawartymi w podstawie programowej wychowania przedszkolnego,**
- c) sposoby osiągnięcia celów kształcenia i wychowania, z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości dzieci,**
- d) metody przeprowadzania analizy gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole (diagnoza przedszkolna);**

3) jest poprawny pod względem merytorycznym i dydaktycznym.

OCENIANIE

Ustawa o systemie oświaty z 7 września 1991 r. ze zmianami

Art. 44b.

1. Ocenianiu podlegają:

1) osiągnięcia edukacyjne ucznia;

2) zachowanie ucznia.

3. **Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczycieli poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do:**

1) wymagań określonych

w podstawie programowej kształcenia ogólnego lub efektów kształcenia i kryteriów weryfikacji

w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego

oraz wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania;

2) wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania –

w przypadku dodatkowych zajęć edukacyjnych.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ Z DNIA 22 LUTEGO 2019 R. W SPRAWIE OCENIANIA, KLASYFIKOWANIA I PROMOWANIA UCZNIÓW I SŁUCHACZY W SZKOŁACH PUBLICZNYCH

---

§ 8. Śródroczna i roczna opisowa ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych, o której mowa w art. 44i ust.

I pkt 2 i ust. 4 ustawy o systemie oświaty, **uwzględnia poziom i postępy w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do odpowiednio wymagań i efektów kształcenia** oraz kryteriów weryfikacji, o których mowa w art. 44b ust. 3 ustawy o systemie oświaty, dla danego etapu edukacyjnego oraz wskazuje potrzeby rozwojowe i edukacyjne ucznia związane z przewyżnianiem trudności w nauce lub rozwijaniem uzdolnień.

§ 12. Ocenianie bieżące z zajęć edukacyjnych ma na celu monitorowanie pracy ucznia oraz przekazywanie uczniowi informacji o jego osiągnięciach edukacyjnych pomagających w uczeniu się, poprzez wskazanie, **co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć.**

§ 7. 1. Począwszy od klasy IV szkoły podstawowej, roczne i końcowe oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych ustala się w stopniach według następującej skali:

- 1) stopień celujący – 6;
- 2) stopień bardzo dobry – 5;
- 3) stopień dobry – 4;
- 4) stopień dostateczny – 3;
- 5) stopień dopuszczający – 2;
- 6) stopień niedostateczny – 1.

Oprócz ww. dokumentów statuty szkoły zawierają rozdział dotyczący oceniania, które ma pomagać uczniom się uczyć.

PROCESU EDUKACYJNY:

---

1. Ma być zgodne z najnowszymi wnioskami z badań naukowych: jak funkcjonuje mózg, jak uczy się mózg.
2. Ma służyć opanowaniu przez uczniów wiedzy o świecie, kształtowaniu ich umiejętności i nawyków, przekonań, postaw, zainteresowań i zdolności.
3. Uczeń ma być współautorem procesu uczenia się (bierze za nie odpowiedzialność, planuje swój rozwój)
4. Nauczyciel organizuje i kieruje procesem edukacyjnym, obserwuje, monitoruje jego skuteczność i efektywność, poddaje i modyfikuje refleksji stosowane metody i formy pracy (samorozwój)

ORGANIZACJA PROCESU NAUCZANIA

---

1. Środowisko uczenia się powinno być: atrakcyjne, wprowadzać ład i porządek, zachęca do samokontroli.
2. Nauczanie – celowe, z jasno określonymi zadaniami, dobrze zaplanowana ilość czasu na uczenie się, odpowiednio kontrolowane, stawiane pytania angażujące uczniów
3. Dostarczanie informacji o postępie
4. Efektywna współpraca nauczycieli w planowaniu, wspieraniu i realizowaniu procesów edukacyjnych głównie w jednym oddziale w zakresie wymiany doświadczeń, Pomocy dydaktycznych, ustalania zasad oceniania, kalendarza imprez, w porozumieniu program wychowawczo-profilaktyczny

ZALECENIE RADY Z DNIA 22 MAJA 2018 R. W SPRAWIE KOMPETENCJI KLUCZOWYCH W PROCESIE UCZENIA SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE (TEKST MAJĄCY ZNACZENIE DLA EOG)

W ramach odniesienia ustanowiono osiem kompetencji kluczowych:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
  - kompetencje w zakresie wielojęzyczności,
  - kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
  - kompetencje cyfrowe,
  - kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,**
  - kompetencje obywatelskie,
  - kompetencje w zakresie przedsiębiorczości,
  - kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.
-

KOMPETENCJE OSOBISTE, SPOŁECZNE I W ZAKRESIE UMIEJĘTNOŚCI UCZENIA SIĘ,

---

...”to zdolność do autorefleksji, skutecznego zarządzania czasem i informacjami, konstruktywnej pracy z innymi osobami, zachowania odporności oraz **zarządzania własnym uczeniem się i karierą zawodową. Obejmują one zdolność radzenia sobie z niepewnością i złożonością umiejętność uczenia się,** wspierania swojego dobrostanu fizycznego i emocjonalnego, utrzymania zdrowia fizycznego i psychicznego oraz zdolność do prowadzenia prozdrowotnego i zorientowanego na przyszłość trybu życia, odczuwania empatii i zarządzania konfliktami we włączającym i wspierającym kontekście.

NIEZBĘDNA WIEDZA, UMIEJĘTNOŚCI I POSTAWY POWIĄZANE Z TYMI KOMPETENCJAMI

Obejmują one znajomość własnych preferowanych strategii uczenia się, swoich potrzeb w zakresie rozwoju kompetencji oraz różnych sposobów rozwijania kompetencji i szukania możliwości kształcenia, szkolenia i rozwoju kariery zawodowej czy dostępnego poradnictwa i wsparcia.

Mieszczą się w tym zdolność uczenia się i pracy w grupie i indywidualnie, a także organizacji swojej nauki, wytrwałości w nauce, jej oceny i dzielenia się nią, poszukiwania wsparcia, o ile to potrzebne, oraz skutecznego zarządzania własną karierą zawodową i interakcjami społecznymi. Niezbędna jest odporność oraz umiejętność radzenia sobie z niepewnością i stresem.

Kompetencje te opierają się na pozytywnej postawie wobec własnego dobrostanu osobistego, społecznego i fizycznego oraz uczenia się przez całe życie... Nastawienie na rozwiązywanie problemów sprzyja zarówno procesowi uczenia się, jak i zdolności do pokonywania przeszkód i do radzenia sobie ze zmianami. Obejmuje to chęć wykorzystywania wcześniejszych doświadczeń w uczeniu się i doświadczeń życiowych, a także ciekawość w poszukiwaniu możliwości uczenia się i rozwijania w różnorodnych sytuacjach życiowych.

EWALUACJA

Ewaluacja wewnętrzna to jeden z elementów nadzoru pedagogicznego dyrektora szkoły. Jej celem jest pozyskiwanie informacji zapewniającej obiektywną ocenę działalności szkoły w wybranym obszarze.

WYZWANIA – PROCESY EDUKACYJNE SĄ ZORGANIZOWANE W SPOSÓB SPRZYJAJĄCY UCZENIU SIĘ.

---

1. Uczeń nie jest „uczony”, lecz systematycznie przygotowujący do uczenia siebie i w tym wysiłku powinien dostać wsparcie od nauczyciela;
  - jak się uczyć,
  - pomóc uczniowi w planowaniu i organizacji procesu uczenia się,
  - pomoc w sytuacjach trudnych,
  - udzielanie informacji zwrotnych,
  - motywowanie(atmosfera sprzyjająca uczeniu się, uczniowie uczą się od siebie nawzajem, umiejętne oddanie pola uczniom)
2. Integracja treści realizowanych na poszczególnych zajęciach.

3. Szeroko pojęta współpraca nauczycieli .
4. Potrzeba zmiany przyzwyczajeń, przebudowanie myślenia.

Ewaluacja w zakresie

Wymagania – Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się
ma odpowiedzieć na pytania:

1. Czy szkolny zestaw programów nauczania uwzględnia zasadę integracji treści ?
2. Czy zespoły nauczycieli wspólnie ustalają sposób realizacji zagadnienia?
3. Czy przyjęte w szkole programy nauczania uwzględniają kształtowanie kompetencji kluczowych?
4. Czy kalendarz uroczystości i imprez szkolnych uwzględnia powiązanie różnych dziedzin wiedzy i doświadczeń społecznych uczących się?
5. Czy nauczyciele skupiają się na kształtowaniu kompetencji, a nie na samym wyposażaniu ucznia w wiedzę przedmiotową?
6. Czy nauczyciele prowadząc zajęcia, odwołują się do doświadczeń i umiejętności nabytych przez uczniów podczas poprzedniego etapu edukacyjnego lub innych zajęć edukacyjnych?
7. Czy nauczyciele realizując cele własnego przedmiotu, odnoszą się do treści dotyczących różnych dziedzin działalności człowieka?
8. Czy nauczyciele wskazują użyteczność zdobytej wiedzy w rzeczywistym świecie?
9. Czy dodatkowa oferta szkoły – spotkania z ciekawymi ludźmi, uroczystości szkolne i środowiskowe, projekty edukacyjne jest spójna z realizowanymi lekcjami i umożliwia uczniom szersze zrozumienie świata i ludzi?

BIBLIOGRAFIA

---

1. Kupisiewicz Cz., Podstawy dydaktyki ogólnej, Wyd. PWN, Warszawa 1984
2. Okoń W., Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej, Wyd. PWN, Warszawa 1987
3. Materiały zamieszczone na stronie <https://www.npseo.pl>
4. Przepisy prawa oświatowego wykorzystane w prezentacji

Materiał opracowano w ramach wewnątrzszkolnego doskonalenia